

سیما پرشو

استان خوزستان

جواب فعالیت های
کتاب اقتصاد
پایه دهم
رشته انسانی

فصل اول اصول انتخاب در کسب و کار

جواب فعالیت های درس اول
(کسب و کار و کار آفرینی)

الف) آیا به نظر شما، هدف وسیله را توجیه می کند؟

الف) دست یابی به هر مقصد و هدفی هر چند مشروع، پسندیده و معقول باشد، نباید جز با ابزار و وسایل مشروع و معقول صورت پذیرد. قداست و ارزشمندی هدف هیچگاه نمی تواند ابزار دستیابی به آن هدف را توجیه کند. وسیله و ابزار خود باید مشروع و معقول باشد تا بتواند از ابزار صحیح رسیدن به هدف مشروع باشد. بنابراین می گوییم که (هدف توجیه کننده وسیله نیست).

ب) چه نسبتی بین این پرسش و متن بالا وجود دارد؟

ب) در متن ذکر شده افرادی برای کسب سود زیاد از هر ابزار و وسیله ای استفاده می کنند. در دین اسلام به هیچ مسلمانی اجازه داده نشده برای دستیابی به اهدافش هر چند مشروع باشد از ابزار نامشروع بهره گیرد. در نظام اسلام، آنچه بیش از هر چیز اهمیت دارد حلال بودن کسب و کار است، یعنی به دست آوردن مال از هر راهی ممنوعیت شرعی ندارد.

مشخص کنید از موارد زیر، کدام کارآفرینی است؟ برای پاسخ خود دلیل بیاورید و از آن دفاع کنید.

کارآفرینی است.

کارآفرینی نیست.

کارآفرینی نیست.

کارآفرینی است.

- کار شخصی در مغازه ساندویچ فروشی خودش
- تدریس در مدرسه دولتی
- عضو نیروی فعال در ارتش شدن
- راه اندازی خدمات باغبانی در منزل

دلیل:

مورد دوم و سوم کارآفرینی نمی باشد چون کسب و کار جدیدی راه اندازی نشده است ، فرد در ازاء کارش حقوق یا دستمزد می گیرد و در کارش ریسک وجود ندارد.

مورد اول کارآفرینی است زیرا کسب و کاری را راه اندازی کرده است سرمایه گذاری نموده و احتمال ریسک سرمایه هم وجود دارد.

مورد چهارم کارآفرینی است چون راه اندازی یک کسب و کار جدید است و نتیجه این کار موفقیت و یا عدم موفقیت آن مشخص نیست و دارای ریسک است ، راه اندازی خدمات باغبانی در منزل می تواند با نوآوری به ارائه خدمات به شکلی متفاوت پردازد و به رفع نیازها و خواسته های مردم پردازد.

۲- فرض کنید دوست شما علاقه مند به راه اندازی کارگاه ساخت اسباب بازی برای کودکان است. با توجه به ویژگی های او و ویژگی های کار آفرین موفق، در مورد اینکه این ویژگی ها چگونه به او در حل مشکلاتش کمک خواهد توضیح دهید.

می تواند سرمایه و پس انداز خود را با شجاعت و تدبیر در زمینه ساخت اسباب بازی به کار گیرد.

خطر پذیری

او واقع بین است و نگرانی هایی نیز دارد اما مطمئن و دلگرم به کار خود و موفقیت این فعالیت اقتصادی است.

خوشبینی

با نظم و انضباط کارها را پیش می برد و با پایداری، استیاق توانایی حل مشکل را دارد.

پرانگیزی

منابع و سرمایه ها به شکل کارا مدیریت و هماهنگ می کند.

سازماندهی

۲- امیرعلی و ستایش بعد از اتفاق آن شب دست به کار شدند و تصمیم گرفتند که به هر قیمتی به پدر و مادرشان نشان بدهند که آن‌ها دیگر بچه نیستند و شاید در برخی موارد بهتر از بزرگ‌ترها تصمیم می‌گیرند. برای همین با تلاش فراوان اطلاعات زیر را از کارگاه تولیدی پدرشان (آقای محمدی) به دست آوردند:

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان
- پول آب و برق و گاز و عوارض شهرداری و مالیات سالانه: ۸۰۰ میلیون تومان
- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموعاً ۲۰ کارگر)
- درآمد سالانه: ۲/۵ میلیارد تومان

میلیون تومان $1200 = 100 \times 12$ → هزینه مواد اولیه سالانه
 میلیون تومان $24 = 2 \times 12$ → هزینه دستمزد کارگر (سالانه)
 میلیون تومان $480 = 24 \times 20$ → هزینه دستمزد ۲۰ کارگر (سالانه)
 میلیون تومان $2480 = 1200 + 800 + 480$ → مجموع هزینه های سالانه
هزینه ها - در آمد = سود یا (زیان)
 میلیون تومان (سود) $20 = 2500 - 2480$

فصل اول

جواب فعالیت های درس دوم

(انتخاب نوع کسب و کار)

کسب و کار و انگیزه راه اندازی آن چیست؟

راه اندازی یک کسب و کار آرزوی همه است همه مردم می خواهند کسب و کار مستقل خود را راه اندازی کنند اما کار آفرینان مستقل کم هستند، اساسا انسان مستقل و جاه طلب است به همین دلیل دوست ندارد که زیر دست دیگران کار کند. تا به او امر و نهی شود و از طرف دیگر شهرت طلبی و ثروت اندوزی از دیگر عوامل گرایش انسان ها به راه اندازی کسب و کار می باشد.

کار آفرین موفق چه ویژگی هایی دارد؟

- ۱- تیزبین
- ۲- نوآور
- ۳- ریسک پذیر
- ۴- خوش بین
- ۵- پراکنجه
- ۶- یادگیرنده
- ۷- سازمان دهنده

ویژگی های مشترک کار آفرینان موفق

سود و زیان کار آفرینی و کسب و کار تولیدی چیست؟

اگر میزان درآمد از هزینه ها بیشتر باشد میگوییم تولید کننده از فعالیت خود سود برده، اگر درآمدهای به دست آمده از هزینه های تولید کمتر باشد کسب و کار دچار ضرر و زیان می شود.

با توجه به جدول زیر، شما چه نکات دیگری می‌توانید به این دو ستون اضافه کنید؟ چرا؟

مزایای کسب و کار شخصی	معایب کسب و کار شخصی
راه‌اندازی آسان و هزینه‌های نسبتاً اندک	بار سنگین مسئولیت (همه چیز به شما برمی‌گردد، حتی در ناخوشی و سفر)
آزادی عمل و سهولت در تصمیم‌گیری (تصمیم‌گیری در مورد بازاریابی، تغییر شرایط بازار و...)	مشکل تأمین مالی (پس‌انداز شخصی و قرض از دوستان و خانواده)
مالکیت کامل سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی‌ها و دعاوی
منافع مالیاتی (فقط یک بار مالیات بر درآمد می‌دهید)	درآمد نامشخص. گاهی ممکن است تا چند ماه درآمدی کسب نکنید.
آزادی عمل در ادامه یا تعطیلی کسب و کار	پرداخت حق بیمه بیشتر به دلیل شخصی بودن کسب و کار
تصمیم‌گیرنده فقط خود شخص است در تصمیم‌گیری نیاز به موافقت یا عدم موافقت دیگران نیست	همیشه پیش‌بینی‌ها در مورد کسب و کار درست نیست.

در باره تفاوت انواع شرکت ها تحقیق کنید.

با توجه به قانون تجارت کشور، در باره تفاوت انواع شرکت های سهامی عام و خاص، شرکت های تضامنی و شرکت های با مسئولیت محدود تحقیق کنید و نتیجه را در کلاس ارائه دهید.

نوع شرکت	حداقل تعداد شرکا (یا سهام داران و اعضا)	حداقل سرمایه برای تشکیل	ساختار مدیریتی شرکت	دوره انتخاب مدیرعامل و مدیران	شرایط هیأت مدیره یا مدیر
سهامی خاص	حداقل سه سهام دار	صد هزار تومان	مجمع عمومی + هیأت مدیره + بازرس	حداکثر دو سال	حداقل سه عضو هیأت مدیره
سهامی عام	حداقل ۵ سهام دار	پانصد هزار تومان	مجمع عمومی + هیأت مدیره + بازرس	حداکثر دو سال	حداقل پنج عضو هیأت مدیره
با مسئولیت محدود	حداقل ۲ نفر	بدون حداقل	مجمع عمومی + مدیر	بدون محدودیت	حداقل یک نفر مدیر از بین شرکا یا دیگران
تضامنی	حداقل ۲ نفر	-	مدیر یا مدیران	بدون محدودیت	حداقل یک نفر مدیر از بین شرکا یا دیگران
نسبی	حداقل ۲ نفر	-	مدیر یا مدیران	بدون محدودیت	حداقل یک نفر مدیر از بین شرکا یا دیگران

ساختار و شیوه تصمیم‌گیری در شرکت سهامی را تحلیل کنید.
با کمک معلم خود و مراجعه به قانون تجارت، ساختار سازمانی شرکت سهامی را تحلیل کنید.

تصمیم‌گیری در شرکت‌های سهامی در سه سطح صورت می‌پذیرد:

۱- سطح مجمع عمومی: در این سطح، تصمیمات کلی و زیربنایی مانند انتخاب هیات مدیره و بازرسان، انتخاب روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌ها، افزایش و کاهش سرمایه، انحلال قبل از موعد، صدور اوراق قرضه و تغییر در مفاد اساسنامه اخذ می‌شود.

۲- سطح مجمع مدیره: در این سطح، تصمیمات میانی و درجه دوم مانند انتخاب مدیر عامل، انعقاد قرارداد، شرکت در مناقصه‌ها، استخدام نیروی کار جدید یا کاهش تعداد کارگران اخذ می‌شود.

۳- سطح مجمع عامل: در این سطح، تصمیمات جزئی و روزمره مانند موافقت با درخواست مرخصی، اجرای قراردادهای منعقد، هماهنگی بین اعضاء و کارگران شرکت اخذ می‌شود. به عبارت دیگر مدیر عامل حلقه واسطه‌ای است بین رای شرکت و بدنه شرکت، یا به عبارت دیگر نقطه اتصالی است بین هیات مدیره شرکت و کارگران شرکت و اشخاص ثالث.

با توجه به جدول زیر شما چه نکات دیگری می‌توانید به این دو ستون اضافه کنید؟ چرا؟

مزایای ایجاد شرکت (سهامی)	معایب ایجاد شرکت (سهامی)
مسئولیت محدود برای سهام‌داران (ضرر و بدهی سهام‌داران محدود به میزان سهام)	هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر
امکان افزایش سرمایه و تأمین مالی بانکی (از طریق افزایش سهام‌داران یا افزایش سرمایه آن‌ها و نیز وام‌های بانکی)	تأخیر در تصمیم‌گیری
امکان رقابت بالاتر (به دلیل مقیاس تولید بالا، امکان سرمایه‌گذاری بیشتر و قیمت پایین‌تر نسبت به رقبا)	پیچیدگی‌ها در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی
تخصص‌گرایی بیشتر (امکان جذب افراد توانمندتر در زمینه‌های تخصصی و ویژه)	تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام
حمایت قانون از شرکت‌ها	قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر
شرکت در مزایده‌ها و مناقصه‌ها	مالیات بر سود شرکت علاوه بر مالیات بر درآمد

۱- برای هر یک از موارد زیر چه نوع کسب و کار (سازمان تولید) را توصیه می کنید؟

شرکتی جدید می خواهد مجموعه فروشگاه زنجیره ای از مواد غذایی سالم راه اندازی کند. ← شرکت

یکی از دانش آموختگان آشپزی می خواهد رستوران های زنجیره ای افتتاح کند. ← کسب و کار شخصی

نویسنده ای تصمیم می گیرد ادامه آخرین کتاب پرفروش خود را بنویسد. ← کسب و کار شخصی

گروهی از کشاورزان می خواهند برای خرید کود، دانه و سایر مواد مرتبط به صورت عمده هزینه کنند و هزینه را در بین اعضا تقسیم کنند. ← تعاونی

گروهی از مهندسان جوان تصمیم گرفته اند لوازم خانگی با کیفیت بالا تولید کنند. ← شرکت

هر کدام از انواع کسب و کارهای شخصی و شرکتی و تعاونی و غیرانتفاعی، چه مزایا و معایبی دارد؟

کسب و کار	مزایا	معایب
شخصی	راه اندازی آسان و هزینه های نسبتا اندک	بار سنگین مسئولیت
	آزادی عمل و سهولت در تصمیم گیری	مشکل تامین مالی
	مالکیت سود	مسئولیت نامحدود در مقابل بدهی ها و دعاوی
	منافع مالیاتی	
شرکتی	راه اندازی نسبتا آسان	افزایش برخی هزینه ها جهت تنظیم قرارداد و مشاوره حقوقی با وکیل
	دسترسی به منابع و سرمایه های مالی بزرگ تر	مسئولیت نا محدود در مقابل بدهی ها و دعاوی
	تصمیم بار مسئولیت و هم افزایی توانایی ها	آزادی عمل محدود تر افراد و تصمیم گیری سخت تر به دلیل لزوم توافق شرکا
تعاونی	ایجاد فرصت های شغلی و رفع معضل بیکاری	اعضا دارای سرمایه و سهم یکسان نیستند اما هر عضو بدون توجه به درصد سهامش، یک رای دارد و نسبت سهام به رای وجود ندارد
	توزیع عادلانه منابع	تعاونی متکی به اعضا است نه به سرمایه
	تجمیع منابع مردمی برای بهره گیری در اشتغال و تولید	
	بهبود وضعیت اقتصادی اعضا	
مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه	نهادی قانونی است	غیر سودآور
	هدف غیر تجاری دارد	
	در زمینه های انسانی و اجتماعی فعالیت دارند	تمام دارایی این نوع شرکت ها برای معاف شدن از مالیات باید وقف باشند.

فصل اول

جواب فعالیت های درس سوم

(اصول انتخاب درست)

کدام خودرو؟

فرض کنید پدرتان می‌خواهد از بین سه خودرو جدول زیر یکی را برای خرید انتخاب کند. ستون دوم به ارزش گذاری ذهنی بر اساس معیارهای واقعی مثل نیاز، کیفیت، کارکردها، هویت، زیبایی و... اشاره دارد. ستون سوم، مربوط به منافع داشتن آن خودرو است که به صورت عددی درآمده و مقداری است که خرید آن برای شما می‌ارزد و ستون چهارم قیمت آن در بازار است. به نظر شما کدام یک ارزش خرید بالاتری دارد؟

کدام خودرو؟

منفعت خالص (=منافع-هزینه) (به میلیون تومان)	هزینه خودرو (به میلیون تومان)	منافع خودرو (به میلیون تومان)	خودرو
-۲۰	۱۲۰	۱۰۰	
۱۰	۶۰	۷۰	
۵	۵۵	۶۰	

$$۱۰۰ - ۱۲۰ = -۲۰ \rightarrow$$

$$۷۰ - ۶۰ = ۱۰ \rightarrow$$

$$۶۰ - ۵۵ = ۵ \rightarrow$$

انتخاب خودرو شماره دو خواهد بود، چون منفعت خالص آن از دو خودرو دیگر بیشتر است. (۱۰)

چند لاستیک؟

اکنون فرض کنید که می‌خواهید خودروتان را بفروشید. لاستیک‌های آن فرسوده‌اند اما میزان فرسودگی‌شان با هم یکسان نیستند. تعویض هر کدام هم اثر متفاوتی بر درآمد فروش خودرو خواهد داشت. بر اساس جدول زیر فکر کنید و بگویید که چند لاستیک را باید قبل از فروش خودرو تعویض کنید؟

لاستیک های تعویض شده	منتعت (به هزار تومان)	هزینه (به هزار تومان)	منفعت خالص (به هزار تومان)
۱- لاستیک در بدترین شرایط	۲۰۰	۱۰۰	۱۰۰
۲- لاستیک در شرایط بد	۱۵۰	۱۰۰	۵۰
۳- لاستیک در شرایط خوب	۹۰	۱۰۰	-۱۰
۴- لاستیک در بهترین شرایط	۱۰	۱۰۰	-۹۰

لاستیک در بدترین شرایط ؛ چون منفعت خالص (۱۰۰) از سایر گزینه ها (منفعت خالص) بیشتر است ■

هر کدام از گزاره‌های زیر در یکی از منابع کمیاب (منابع طبیعی، نیروی کار، سرمایه فیزیکی و سرمایه انسانی) طبقه‌بندی کنید.

منابع کمیاب	گزاره
منابع طبیعی	باغچه خانه که در آن سبزی کاشته‌اید.
سرمایه فیزیکی	ابزار آلات باغبانی که از آن‌ها استفاده می‌کنید.
نیروی کار	باغبانی که برای هرس کردن درختان باغچه استخدام می‌کنید.
سرمایه انسانی	علم و دانشی که در مدرسه کسب می‌کنید.
منابع طبیعی	کود طبیعی و آبی که برای باغچه استفاده می‌کنید.
سرمایه انسانی	مهارتی که برای فروش بخشی از سبزیجات باغچه به همسایگان به کار می‌گیرید.

۲- هزینه فرصت هر کدام از فعالیت های زیر چیست؟

- تعمیر رایانه شخصی ← رفتن به پارک یا مطالعه کتاب
- تماشای فیلم امشب تلویزیون ← مطالعه کتاب درسی
- زودتر به رختخواب رفتن ← دورهمی خانوادگی یا مطالعه کتاب
- بازی والیبال در مدرسه ← استراحت کردن و تماشای بازی فوتبال
- شغل پاره وقت بعد از زمان مدرسه ← رفتن به منزل و استراحت کردن
- رفتن به دانشگاه بعد از دبیرستان ← اشتغال در بازار کار و کسب درآمد
- اشتغال بدون ادامه تحصیل ← رفتن به دانشگاه

این لباس را به قیمت خیلی خوبی خریدم؛ زیرا در حراجی بود.

تصمیم غیر منطقی؛ به دلیل اثرپذیری از حقه های فروش

- من «برند معمولی» خریدم؛ زیرا ارزان تر از «برند معروف» بود.

تصمیم غیر منطقی؛ از حقه های فروش تاثیر گرفته است.

- من واقعا آن تتاثر را دوست نداشتم، اما ترجیح دادم بمانم؛ زیرا پول زیادی برای آن داده بودم.

تصمیم غیر منطقی است؛ زیرا زمان مهم ترین، با ارزش ترین و بدست نیامدنی ترین شیء با ارزش برای هر انسانی است.

- من غواصی را دوست دارم و بسیاری از دوستانم هم آن را دوست دارند. مطمئنم که می توانم مغازه وسایل غواصی باز کنم و پول در بیاورم. فکر می کنم بهتر است مدرسه را ترک کنم و یک مغازه وسایل غواصی راه بیندازم.

تصمیم غیر منطقی است؛ اشکال تصمیم در اعتماد به نفس بیش از حد می باشد.

- تا حالا فهرست وظایف برای خودم ننوشته ام، چون فکر می کنم به وقت زیادی نیاز دارد.

او به وضعیت موجود پایبند بوده و از بررسی گزینه های جدید با رویکردی منطقی خودداری می کند.

۴- در درس اول، میزان سود یا زیان (حسابداری) کارگاه آقای محمدی را محاسبه کردیم. اکنون در نظر بگیرید که پدر امیرعلی و ستایش می‌توانست به جای تولید در کارگاه، آن را با مبلغ ماهیانه چهار میلیون تومان، اجاره دهد. با توجه به اطلاعات زیر، مجدداً سود یا زیان سالیانه کارگاه را محاسبه کنید و نتیجه را در کلاس به بحث بگذارید. (این سود یا زیان را، سود یا زیان اقتصادی می‌نامند.)

- خرید مواد اولیه برای تولید ماهیانه: ۱۰۰ میلیون تومان

- پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری سالیانه: ۸۰۰ میلیون تومان

- دستمزد ماهیانه هر کارگر: ۲ میلیون تومان (مجموعاً ۲۰ کارگر)

- درآمد سالیانه: ۲/۵ میلیارد تومان.

میلیون تومان $1200 = 100 \times 12$ → هزینه مواد اولیه سالانه

میلیون تومان $24 = 2 \times 12$ → هزینه دستمزد کارگر (سالانه)

میلیون تومان $480 = 24 \times 20$ → هزینه دستمزد ۲۰ کارگر (سالانه)

پول آب، برق، گاز، عوارض شهرداری + دستمزد سالانه + مواد اولیه = مجموع هزینه ها

میلیون تومان $1200 + 480 + 800 = 2480$

هزینه ها - درآمد = سود یا زیان

میلیون تومان (سود) $2500 - 2480 = 20$

(هزینه های مستقیم یا آشکار + هزینه های غیرمستقیم یا هزینه فرصت) = سود اقتصادی ، سود ویژه یا سود واقعی

$48 = 4 \times 12$ → هزینه غیر مستقیم یا هزینه فرصت

مجموع هزینه ها $2480 + 48 = 2528$

میلیون تومان (زیان) $2500 - 2528 = -28$

○ هزینه فرصت چیست و چرا معمولاً از دید ما پنهان است و آن را به حساب نمی‌آوریم؟

هزینه فرصت یک انتخاب، ارزش بهترین گزینه بعدی است که از دست می‌دهیم، زیرا هزینه‌ها و فایده‌ها امری ذهنی هستند و قابل مشاهده و اندازه‌گیری نیستند.

○ به حساب آوردن هزینه فرصت چه تأثیری در انتخاب ما خواهد گذاشت؟

باعث می‌شود که انتخاب‌های منطقی و خوبی را داشته باشیم و منابع به صورت کارا مورد استفاده قرار گیرد.

○ چگونه می‌توانیم بین منافع و هزینه‌های خود، مقایسه درستی انجام دهیم؟

تمام مزایا و تمام هزینه‌ها را با هم مقایسه می‌کنیم و در نهایت به این نتیجه برسیم که منافع خالص آن بر هزینه‌های گزینه‌ای که انتخاب کرده ایم بیشتر است. مقایسه منافع و هزینه‌ها بخشی از تصمیم‌گیری صحیح است.

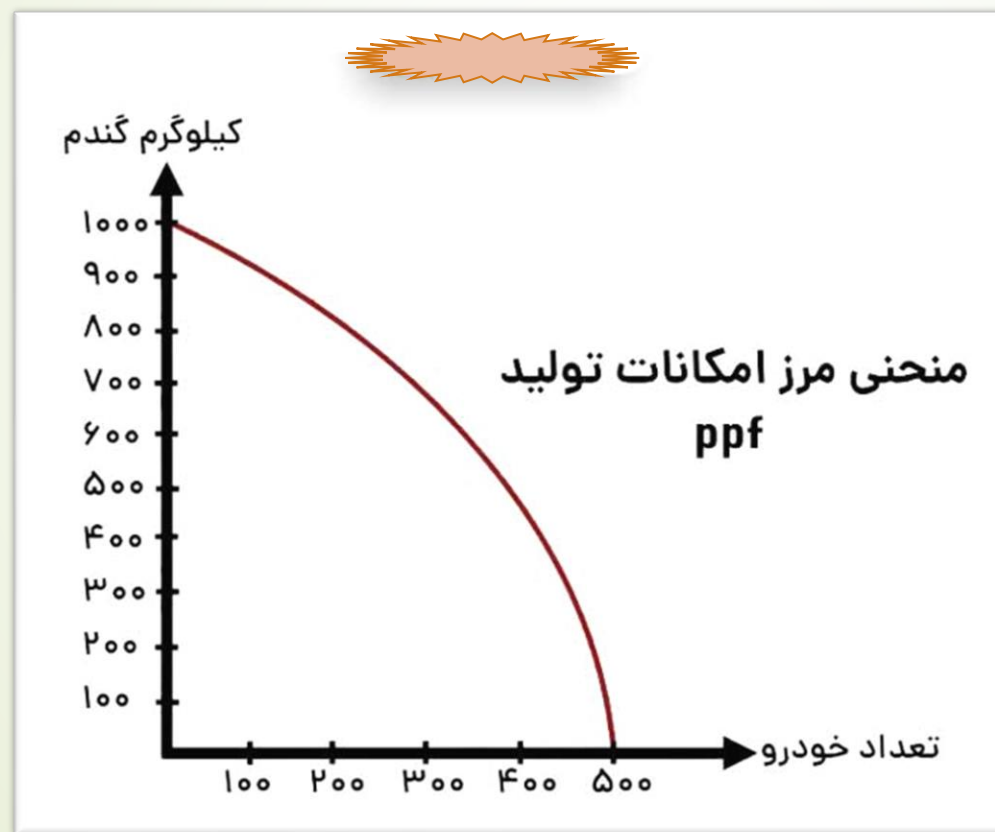
فصل اول

جواب فعالیت های درس چهارم

(مرز امکانات تولید)

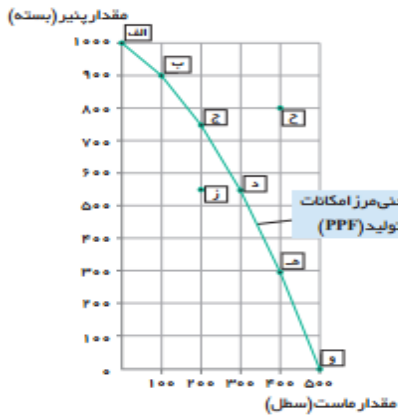
نموداری برای مرز امکانات تولید یک کشور رسم کنید!
 فرض کنید کشوری صرفاً دو کالای گندم و خودرو تولید می‌کند. در نمودار بالا به جای مقدار بستنی در محور عمودی، مقدار گندم (به کیلوگرم) و به جای مقدار آبمیوه در محور افقی، تعداد خودرو را قرار دهید. با استفاده از همان ارقام جدول صفحه ۳۶، مرز امکانات تولید را برای این کشور رسم کنید.

فعالیت فردی در کلاس صفحه ۳۸

فرض معکوس؛ یعنی بده بستان تولید آبمیوه بیشتر و حرکت از نقطه "ج" به "د" را تحلیل کنید!

شرکت تولیدی در نقطه "ج" ۷۵۰ بستنی و ۲۰۰ بطری آبمیوه تولید می کرد، برای تولید ۱۰۰ بطری آبمیوه بیشتر حرکت به نقطه "د"، که ۵۵۰ عدد بستنی و ۳۰۰ بطری آبمیوه تولید می شود با حرکت از نقطه "ج" به نقطه "د" این شرکت ۲۰۰ عدد بستنی از دست می دهد تا ۱۰۰ بطری آبمیوه بدست آورد. (هزینه فرصت برابر با ۲۰۰ عدد بستنی می شود).

مقدار تولید پنیر (بسته)	مقدار تولید ابمیوه (بتر)	
۱۰۰۰	۰	الف
۹۰۰	۱۰۰	ب
۷۵۰	۲۰۰	ج
۵۵۰	۳۰۰	د
۳۰۰	۴۰۰	ه
۰	۵۰۰	و

برای تفکر و تمرین صفحه ۴۰

۱- کارگاه آقای محمدی، پس از ایده خوب ستایش دو محصول را در خط تولید شماره یک خود، تولید می کند. یکی کودهای زیستی برای گیاهان آپارتمانی و دیگری سمهای زیستی. این شرکت تولیدی، با مرز امکانات نمودار بالا روبه روست. هر کدام از شرایط زیر به کدام یک از موارد:

انتقال مرز امکانات، جابه جا شدن در طول مرز امکانات یا بدون تغییر اشاره می کند؟

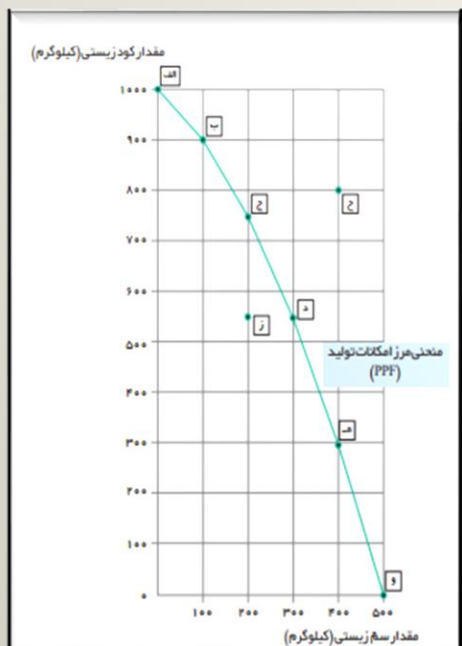
تعداد کارگران تولیدکننده کودزیستی افزایش می یابد. **منحنی به سمت بالا انتقال می یابد، نقطه تلاقی با محور عمودی بالاتر می رود.**

مقدار سمزیستی که مشتریان می خواهند، افزایش می یابد. **جابجا شدن در طول مرز امکانات تولید.**

بعضی از کارگران خط تولید سمزیستی، در حال حاضر بیکارند. **انتقال منحنی به سمت پایین (نقطه ناکارا).**

منابع و مواد اولیه جدید این اجازه را به شرکت می دهند تا هر دو محصول، به مقدار بیشتری تولید شود. **انتقال منحنی به سمت راست.**

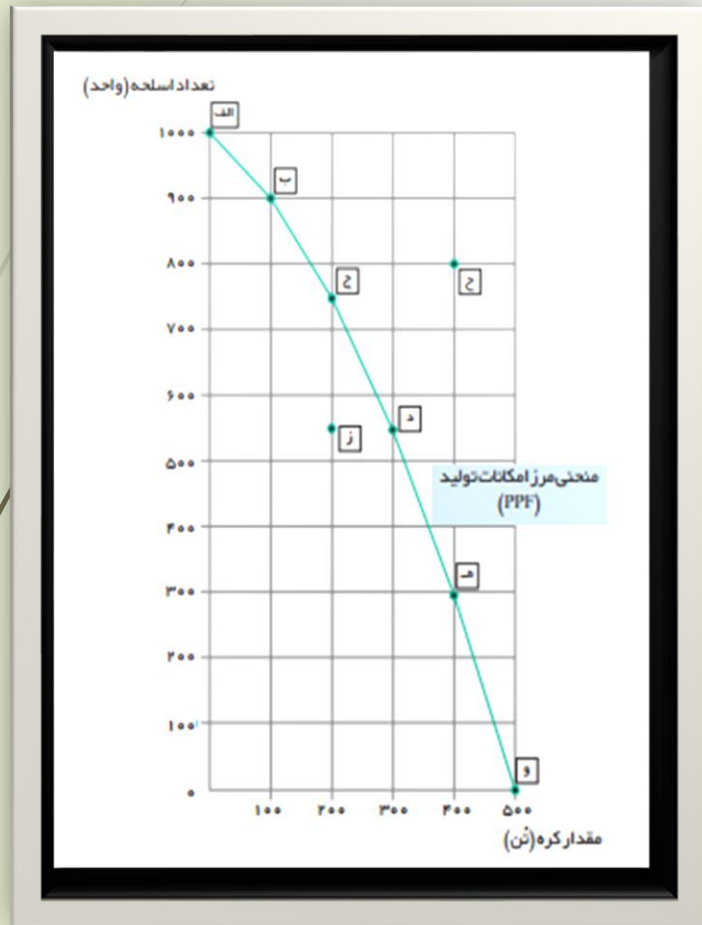
یک فناوری جدید، منابع موجود برای تولید هر دو محصول را افزایش داده است. **انتقال منحنی به سمت راست.**

۲- یکی از مهم‌ترین انتخاب‌هایی که معمولاً کشورها با آن روبه‌رو هستند، انتخاب در صرف منابع بیشتر در تولید غذا یا امنیت و دفاع است. این انتخاب با مثال معروف کره یا اسلحه است که در خلال جنگ جهانی دوم مطرح شد. فرض کنید در نمودار قبل (نمودار صفحه ۴۰) در محور عمودی به جای کودهای زیستی، تعداد اسلحه و در محور افقی به جای سم‌زیستی، مقدار کره را جایگزین کنیم (نمودار زیر).

با توجه به نمودار فوق، به سؤالات زیر پاسخ دهید.

○ چند واحد کره در نقطه "و" تولید شده است؟ ۵۰۰. چه تعداد اسلحه در این نقطه تولید شده است؟ (صفر)

○ - چند واحد کره در نقطه "الف" تولید شده است؟ ۱۰۰۰. چه تعداد اسلحه در این نقطه تولید شده است؟ ۱۰۰۰.

○ - با جابه‌جا شدن از نقطه "و" به نقطه "ه" چه تعداد اسلحه بیشتری تولید می‌شود؟ ۳۰۰.

○ - چقدر کره کمتری در نقطه "ه" نسبت به نقطه "و" تولید شده است؟ ۱۰۰.

○ - چرا تولید در نقطه "ز" ناکاراست؟

زیرا ممکن است از منابع و امکانات به درستی استفاده نشده باشد و در این نقطه منابع بیکار وجود داشته باشد.

○ - چرا دستیابی به نقطه "ح" غیرممکن است؟

زیرا کشور منابع کافی برای تولید در آن سطح را ندارد.

○ - در کجای مرز امکانات تولید در نمودار صفحه قبل قرار بگیریم تا در حالت کارایی باشیم؟

روی مرز امکانات تولید (نقاط الف، ب، ج، د، ه، و)

چگونه می‌توان بر روی منحنی مرز امکانات تولید، تخصیص بهینه و انتخاب کارا را نشان داد.

نقاط روی منحنی امکانات تولید، بیانگر این است که در این نقاط تخصیص بهینه امکانات صورت گرفته و از همه ظرفیت‌های منابع در جهت تولید استفاده شده است و در واقع همه نقاط روی منحنی امکانات تولید، کارا هستند.

فصل دوم بازیگران اصلی در میدان اقتصاد

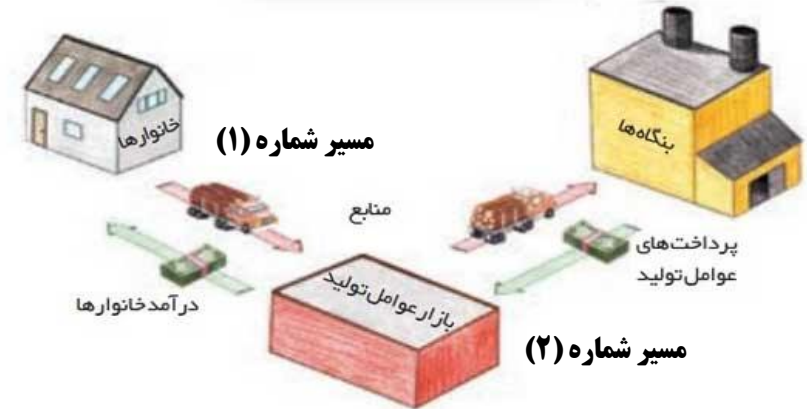
CS Scanned with CamScanner

جواب فعالیت های درس پنجم
(بازار چیست و چگونه عمل می کند؟)

درباره بازار منابع تولید (جریانات نیمه پایینی تصویر) در گروه خود بررسی کنید. چه چیزهایی موردنیاز هر کدام از طرفین است و در کدام بخش بازار در حال مبادله است؟ سپس نتایج خود را در کنار پیکان‌ها یادداشت کنید و جدول زیر را کامل کنید.

جریان چرخشی ساده

مسیر شماره (۱) جهت فلش قرمز
منابع (نیروی کار، سرمایه و منابع طبیعی) از سمت خانوارها به طرف بازار عوامل تولید برای فروش به بنگاه‌ها عرضه می‌شود. بنگاه‌ها در بازار عوامل تولید تقاضا کننده عوامل هستند.

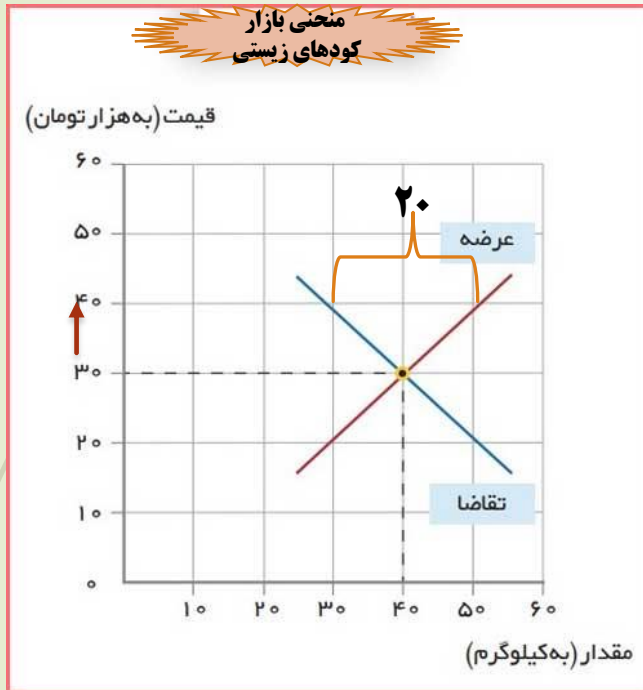
مسیر شماره (۲) فلش سبز
بنگاه‌ها برای به کارگیری منابع و عوامل تولید، به خانوارها پول پرداخت می‌کنند (منابع طبیعی) اجاره و برای به کارگیری سرمایه، سود و برای به کارگیری نیروی انسانی مزد یا حقوق پرداخت می‌کنند. (از یک طرف درآمد برای خانوارها محسوب می‌شود به دلیل دریافت پول و از طرف دیگر، هزینه‌ای برای بنگاه‌ها است به دلیل پرداخت پول به خانوارها).

پرداخت‌هایی که بابت خرید منابع تولید به خانوارها پرداخت می‌شود.

ردیف	عنوان	علت
۱	دستمزد	دریافتی خانوار بابت فروش نیروی کار
۲	اجاره	دریافتی خانوار بابت اجاره منابع به بنگاه‌ها
۳	سود	دریافتی خانوار بابت سرمایه گذاری در بنگاه

یکی از محصولاتی که در کارگاه آقای محمدی (شرکت ایران سبز) تولید می‌شود، کودهای زیستی برای گیاهان آپارتمانی است. قیمت و مقدار تعادلی این محصول در بازار رقابتی، به وسیله نمودار زیر نشان داده شده است.

اگر شرکت ایران سبز تصمیم بگیرد قیمت محصول را ۴۰۰۰۰ تومان تعیین کند، در این قیمت تحلیل کنید که چه شرایطی پیش می‌آید و کارخانه ممکن است با چه مشکلاتی مواجه شود؟

در سطح قیمت ۴۰۰۰۰ تومان، مصرف کنندگان مایل به خرید ۳۰ کیلو کالا هستند، در حالی که تولید کنندگان ۵۰ کیلو کالا تولید و عرضه می‌کنند. در این حالت در بازار، **مازاد عرضه** به اندازه **۲۰ کیلو** وجود دارد.

در این وضعیت تولید کنندگان موفق نمی‌شوند تمام کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی کمتر به فروش برسانند، در نتیجه، قیمت کم می‌شود. با کم شدن قیمت از یک سو مصرف کنندگان، مقدار خرید خود را افزایش می‌دهند و از سوی دیگر، تولید کنندگان تولید خود را کاهش می‌دهند.

پس در حالت وجود مازاد عرضه، قیمت کاهش می‌یابد. این کاهش قیمت تا سطحی ادامه می‌یابد که فاصله عرضه و تقاضا از بین برود و در بازار تعادل برقرار شود.

$$\text{مازاد عرضه } ۲۰ = ۵۰ - ۳۰$$

– خریداران و فروشندگان در بازار چگونه با یکدیگر تعامل می‌کنند؟

خریداران که خانوارها هستند کالا و خدمات مورد نیاز خود را از بنگاه‌های تولیدی خریداری می‌کنند و بنگاه‌ها منابع مورد نیاز خود برای تولید را از خانوارها اجاره یا خریداری می‌کنند و با یکدیگر این‌گونه تعامل می‌کنند.

– قیمت تعادلی چیست و اگر عرضه یا تقاضا بیش از قیمت تعادلی باشد چه روی می‌دهد؟

قیمت تعادلی: قیمتی که در آن مقدار تقاضا برای کالا با مقدار عرضه آن مساوی است.

در صورتی که عرضه، بیشتر از قیمت تعادلی باشد یعنی قیمت افزایش یافته و عرضه کننده مقدار عرضه خود را افزایش داده، در این حالت تقاضا کنندگان در این قیمت حاضر به خرید کالا نیستند، در بازار **مازاد عرضه** یا **کمبود تقاضا** اتفاق می‌افتد.

– بازار چیست و چگونه مقدار و قیمت تعادلی در آن مشخص می‌شود؟

به مجموعه‌ی خریداران و فروشندگان چیزی در هر جای ممکن اطلاق می‌شود. مبادلات در بازار ممکن است حضوری و یا مجازی باشد رفتار اقتصادی عرضه کنندگان و تقاضا کنندگان در بازار در مقابل هم صورت می‌گیرد و با هم هماهنگ هستند، که عامل هماهنگی، قیمت کالا می‌باشد. در بازار مقدار و قیمت تعادلی یک کالا با عرضه و تقاضای بازار برای آن کالا تعیین می‌شود. قیمت تعادلی یک کالا دقیقاً برابر با قیمتی است که مصرف‌کنندگان مقدار کالایی را که حاضرند در یک دوره زمانی خاص بخرند برابر با مقداری است که تولیدکنندگان آن کالا حاضرند عرضه کنند.

فصل دوم کتاب اقتصاد

جواب فعالیت های درس ششم

(نقش دولت در اقتصاد چیست؟)

اگر کشوری ارتش نداشته باشد و برای خود تجهیزات دفاعی تدارک نبیند، چه اتفاقی برایش می‌افتد؟ آیا دیگر کشورها نیز به صلح و رعایت حقوق او پایبند خواهند ماند؟ هزینه‌های تأمین نیروهای نظامی و تجهیزات و امکانات مورد نیاز آن‌ها را چگونه باید تأمین کرد؟

کشوری که ارتش و تجهیزات دفاعی نداشته باشد نمیتواند در **عرصه‌های بین‌المللی و داخل** مرزهای کشور از حقوق افراد جامعه خود **دفاع** کند، کشور **امنیت** نخواهد داشت و در فضایی که امنیت نداشته باشد، **اهداف اقتصادی** مانند تولید بیشتر و با کیفیت‌تر، اشتغال کامل و غیره محقق نخواهد شد. علاوه در زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی نیز دچار بحران خواهد شد، پس تأمین امنیت به عنوان یکی از وظایف دولت می‌باشد و از دیگر کشورها نیز برای صلح و رعایت حقوق انتظاری نمی‌رود. بنابراین هر کشور باید به فکر امنیت خود باشد و امکانات آن را نیز باید از طریق درآمدهای دولت تأمین کند. یکی از درآمدهای دولت اخذ **مالیات** است که می‌تواند به عنوان منبعی برای تأمین امکانات دفاعی و نظامی باشد.

۱- هریک از موارد زیر را تحلیل کنید و مشخص کنید که آیا این تغییر می‌تواند یک فعالیت اقتصادی را که مشمول مالیات می‌شود، تشویق یا دلسرد کند؟ پاسخ را توضیح دهید.

- دولت مالیات ۱۰۰۰ تومانی بر بطری‌ها و قوطی‌های پلاستیکی وضع می‌کند.
پاسخ: وضع مالیات تولید کننده را تشویق می‌کند تا جایگزینی برای تولید پیدا کند که به منجر به آلودگی محیط زیست نشود.

- دولت مبلغ کمک‌های خیریه را که می‌تواند هنگام محاسبه مالیات بر درآمد از درآمد کسر شود افزایش می‌دهد.
پاسخ: افزایش مالیات تشویق کننده است، در صورتی که منجر به توزیع عادلانه درآمد در جامعه شود.

- دولت مالیات حقوق و دستمزد کارفرمایان را کاهش می‌دهد.
پاسخ: کاهش مالیات می‌تواند کارفرما را تشویق به افزایش حجم تولید و استخدام نیروی کار بیشتر کند که منجر به رونق اقتصادی و افزایش رفاه جامعه می‌شود.

- دولت بر غذاهایی که حاوی سطوح بالای چربی و سطح بالایی از سدیم هستند، مالیات اعمال می‌کند.
پاسخ: مالیات دلسرد کننده برای مصرف کنندگان این غذاها است که در نهایت به بالا رفتن سطح سلامتی جامعه از طری کاهش مصرف این غذاها کمک می‌کند.

- دولت قوانین را تغییر می‌دهد تا شرکت‌ها مالیات بیشتری بپردازند.
پاسخ: این مالیات برای تولید کنندگان کالا و خدمات دلسرد کننده است و در نهایت حجم تولیدات را کاهش خواهد داد و شاید منجر به رکود اقتصادی شود.

- دولت مالیات بر فروش خودروهای جدید را حذف می‌کند.
پاسخ: اعمال این مالیات، مصرف کنندگان خودروهای دید را تشویق می‌کند و مصرف خودروی دست دوم کمتر شده و مصرف کالای جدید جایگزین آن می‌شود که می‌تواند سطح تولید را بالا ببرد.

- دولت نرخ مالیات املاک برای کارخانجات جدید را کاهش می‌دهد.
پاسخ: این مالیات تولید کنندگان جدید را برای احداث کارخانه های جدید تشویق می‌کند و می‌تواند سطح تولید را افزایش دهد.

۲- نوع مالیات را در هر یک از موارد زیر تعیین کنید.

— کارفرمایان باید درصدی از دستمزد کارکنان خود را به دولت پرداخت کنند. ← **مالیات بر درآمد**

— دولت تصمیم می‌گیرد که فقط کالاهای خاصی در مقادیر مشخصی پس از خرید مالیات بپردازند. ← **مالیات بر مصرف**

— شرکت‌ها باید درصدی از سود خودشان را به دولت بپردازند. ← **مالیات بر درآمد (درآمد مشاغل)**

— کارکنان باید بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت پرداخت کنند. ← **مالیات بر درآمد**

۳- کارگاه ایران سبز، به همراه سه کارگاه مجاور دیگر، از مجموع کالاها و امکانات عمومی که دولت در اختیار آنها قرار داده است، مطابق با موارد زیر از مزایای آن بهره‌مند می‌شود.

– احداث و تجهیز جاده‌ای که برای تسهیل حمل‌ونقل در کنار کارخانه احداث شده است، به ارزش سالانه ۵۰ میلیون تومان

– احداث و تجهیز مجموعه سامانه روشنایی بیرون از کارخانه به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان

– تأمین امنیت‌راه‌ها و بازار خرید مواد اولیه و فروش محصولات به ارزش سالانه ۳۰ میلیون تومان

– ایجاد و نگهداری امکانات رفاهی و بهداشتی در نزدیکی کارخانه به ارزش سالانه ۲۰ میلیون تومان

اگر قرار بود آقای محمدی به عنوان مدیرعامل کارگاه، خودش هزینه این موارد را پرداخت کند، چه تغییری در درآمد و سود و زیان سالانه شرکت او حاصل می‌شد؟ (اطلاعات مربوط به هزینه‌ها و درآمد شرکت در تمرین درس اول آمده است).

اکنون فرض کنید دولت، مالیاتی معادل ۵ درصد به طور سالانه، بر درآمدهای شرکت تولیدی آقای محمدی وضع کرده است. با فرض اینکه درآمد مشمول مالیات این شرکت ۱۰۰ میلیون تومان باشد، اولاً تأثیر این مالیات را بر سود و زیان سالانه شرکت محاسبه کنید. ثانیاً هزینه مالیات را با منافع به دست آمده از امکانات عمومی مقایسه کنید و تحلیل کنید که آیا پرداخت مالیات به نفع شرکت است یا به ضرر آن.

میلیون تومان هزینه‌های شرکت $50 + 30 + 30 + 20 = 130$

(زیان) میلیون تومان $2500 - (2480 + 130) = -110$

اکنون فرض کنید دولت مالیاتی معادل ۵ درصد به طور سالانه بر درآمدهای شرکت تولید آقای محمدی وضع کرده است.

الف – تأثیر این مالیات را بر سود و زیان سالانه شرکت محاسبه کنید.

میلیون تومان مالیات $2500 \times \frac{5}{100} = 125$

(زیان) میلیون تومان $2500 - (2480 + 125) = -105$

ب – هزینه مالیات را با منافع به دست آمده از امکانات عمومی مقایسه کنید؟

وقتی می‌خواهیم تصمیم‌گیری منطقی داشته باشیم باید تمام منافع را با تمام هزینه‌ها مقایسه کنیم.

درسته که آقای محمدی ۱۲۵ میلیون بابت مالیات به دولت پرداخت می‌کند اما خدماتی که دولت عرضه می‌کند

(احداث و تجهیز سامانه روشنایی بیرون از کارخانه – تأمین امنیت راه‌ها و بازار خرید مواد اولیه و فروش محصولات – ایجاد و نگهداری امکانات رفاهی و بهداشتی در نزدیکی کارخانه) منافعشان خیلی بیشتر از هزینه مالیات پرداخت شده است. پس منطقی‌تر اینست که مالیات پرداخت شود

❖ - چرا دولت به عنوان یکی از بازیگران، باید در میدان کسب و کار حضور داشته باشد؟

به منظور بهبود عملکرد بازار از طریق وضع و اجرای قوانین و مقررات ویژه و همچنین ارائه کالاهای عمومی که برای استفاده همه افراد جامعه لازم است.

❖ - چرا کسب و کارهای گوناگون، باید به دولت مالیات بدهند؟

دولت به عنوان متولی اصلی قدرت در یک کشور وظیفه تامین امنیت، تولید کالاهای عمومی مثل پارک، ایجاد راه‌ها، ایجاد ثبات و نظم در بازارها و... را برعهده دارد. دولت نیز همانند هر بنگاه دیگری در اقتصاد برای انجام این امور نیازمند وجود منابع مالی یا درآمدهای قابل اتکا است. بخشی از این درآمدها از منابعی که در اختیار خود دولت است فراهم می‌شود؛ اما این منابع نمی‌تواند جوابگوی حجم بالای هزینه‌های دولت باشد. یکی از منابع مهم درآمدی دولت‌ها اخذ مالیات از مردم است. مالیات در حقیقت بخشی از درآمدهای افراد جامعه یا سود فعالیت‌های اقتصادی است که به صورت اجباری و بلاعوض در اختیار دولت قرار می‌گیرد. دولت موظف است این درآمدها را برای بهره‌وری بهتر از منابع موجود و ایجاد بستری مناسب برای بهبود امکانات و شرایط لازم، در فعالیت‌های مختلف اقتصادی صرف کند. تصمیمات دولت به دلیل انسجام بالا و دید کلانی که نسبت به جامعه دارد بهتر از رفتار فردی مردم می‌تواند این امر را محقق کند. به همین دلیل باید به دولت مالیات بدهند.

فصل دوم

جواب فعالیت های درس هفتم

(تجارت بین الملل)

هنگامی که درباره الگوی مناسب تجارت خارجی فکر می‌کنیم، در واقع در حال یک انتخاب هستیم. چگونه می‌توانیم از منافع تجارت خارجی (اصل مزیت مطلق و مزیت نسبی) بهره‌مند شویم، اما در تأمین نیازهای اساسی‌مان به دیگران وابسته نشویم؟

با توجه به اینکه عرصه تجارت بین الملل عرصه تلاش و رقابت است. در فضای رقابتی فقط کسانی برنده اند که ضمن شناسایی و افزایش توانمندی های تولیدی خود (مزیت نسبی) فرصت های بین المللی را نیز خوب بشناسند و با هوشمندی و تلاش فراوان و افزایش همکاری های دوجانبه می توانند از آنها بهره مند شوند.

با توجه به اطلاعات هریک از موارد زیر، مشخص کنید که کشور الف دارای کدام یک از مزیت هاست: ۱- مزیت مطلق در تولید موز؛ ۲- مزیت نسبی در تولید موز؛ ۳- مزیت مطلق در تولید آناناس؛ ۴- مزیت نسبی در تولید آناناس.

❖ کشور الف به ازای هر آناناسی که تولید می‌کند، از تولید ۱۰ موز صرف نظر می‌کند؛ کشور ب به ازای هر آناناسی که تولید می‌کند، از تولید ۱۲ موز صرف نظر می‌کند.

کشور الف در تولید آناناس دارای مزیت نسبی است.

❖ براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید، کشور الف می‌تواند سه تن موز و کشور ب می‌تواند دو تن موز تولید کند.

کشور الف در تولید موز دارای مزیت مطلق است.

❖ کشور الف می‌تواند موزهایی با هزینه فرصت کمتری نسبت به کشور ب تولید کند.

کشور الف در تولید موز مزیت نسبی دارد.

❖ براساس مقادیر یکسانی از منابع تولید، کشور ب نمی‌تواند به زیادی کشور الف، آناناس تولید کند.

کشور الف در تولید آناناس مزیت مطلق دارد.

از نظر شما، با وجود موانع تجاری، بهترین الگوی تجارت اقتصادی با دنیا، دارای چه ویژگی‌هایی است؟

برای تعامل قدرت با دیگران کشورها ناگزیرند میان بهره برداری از مزیت‌های موجود از سوی و خلق مزیت‌های جدید در جهت افزایش استقلال و اقتدار اقتصادی دست به انتخاب بهینه بزنند این انتخاب به عواملی مانند الگویی که در آن به مزیت‌های مطلق و نسبی توجه شود، موقعیت رقبا و میزان اعتمادی که به آنها داریم، موقعیت صنایع داخلی، منابع و امکانات طبیعی و انسانی، فاصله گرفتن از اقتصاد تک محصولی، توجه بیشتر به صنایع دانش بنیان، استفاده از روش‌های متنوع تری برای مبادله کالاها و خدمات و نیز وضعیت بازار و قیمت‌ها بستگی دارد.

Scanned with CamScanner

فصل سوم
جواب فعالیت های درس هشتم

(رکود، بیکاری و فقر)

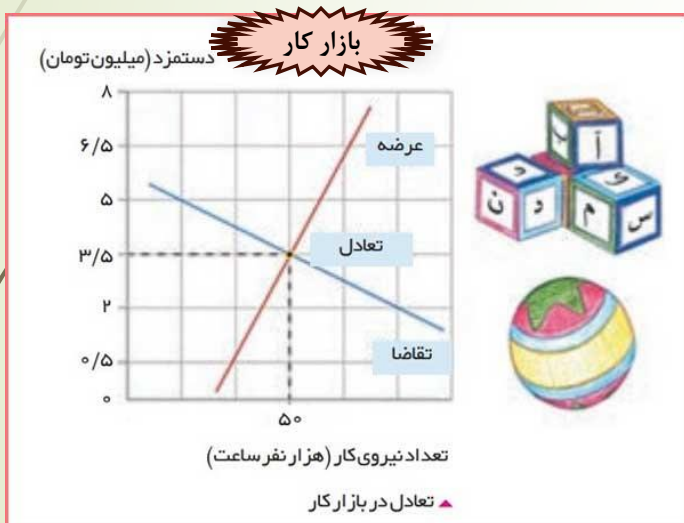

در درس‌های گذشته راجع به منحنی امکانات تولید سخن گفتیم. با توجه به مفهوم آن تحلیل کنید که چرا این جمله صحیح است: «وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست»

وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست.

در وضعیت رکود اقتصاد زیر منحنی مرز امکانات تولید قرار می‌گیرد یعنی از امکانات تولید کمتر استفاده شده و ما نیروی کار بیکار داریم و سرمایه کمتر استفاده شده که در این صورت فقط با استفاده از منابع غیرفعال می‌توان کالاها و خدمات زیادی تولید کند بدون آنکه از کالای دیگر کمتر تولید شود. برابر تولید بیشتر یک کالا دیگر نیاز به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست.

در نمودار زیر، مقدار و قیمت (دستمزد) تعادلی در یک بازار کار، نشان داده شده است. در دستمزد پنج میلیون تومانی (برای هر ماه)، بازار دارای مازاد عرضه است و در قیمت دو میلیون تومانی، بازار با مازاد تقاضا روبه‌روست. اولاً تحلیل کنید که مازاد عرضه و تقاضا در بازار کار به چه معناست؛ ثانياً چگونه مقدار و قیمت در بازار کار به حالت تعادلی باز می‌گردد.

اولاً: **مازاد عرضه** یعنی عرضه نیروی کار بیشتر از تقاضای نیروی کار است.

مازاد تقاضا یعنی تقاضای نیروی کار بیشتر از عرضه نیروی کار می باشد

ثانياً: **در شرایط مازاد عرضه؛** به دلیل این که عرضه نیروی کار نسبت به سطح تقاضای کارفرمایان بیشتر است پس عرضه کنندگان نیروی کار به ناچار قیمت را پایین می آورند. با پایین آمدن قیمت نیروی کار تعدادی از تقاضا کنندگان (کارفرمایان) حاضر به تقاضا در این قیمت هستند ولی هنوز مازاد عرضه وجود دارد. بنابراین روند کاهش قیمت تا جایی ادامه دارد که به تعادل برسیم یعنی عرضه نیروی کار و تقاضای نیروی کار باهم برابر شوند.

شرایط مازاد تقاضا: به دلیل این که تقاضای نیروی کار توسط کارفرمایان نسبت به عرضه نیروی کار بیشتر است بنابراین تقاضا کننده (کارفرما) برای رفع نیازش حاضر است دستمزد بیشتری بپردازد بنابراین باعث افزایش قیمت نیروی کار می شود. این افزایش تا جایی ادامه دارد که به حالت تعادل بازار برسیم.

شرایط پیش آمده و واردات بی‌رویه تجهیزات کشاورزی، باعث شد تا آقای محمدی مجبور شود بخشی از واحد تولیدی کارگاه خود را که مربوط به سموم زیستی بود، تعطیل کند. همین اتفاق در بسیاری از کارگاه‌ها و تولیدی‌های منطقه نیز رخ داد. آقای محمدی برای محاسبه نرخ بیکاری منطقه خودش به اطلاعات زیر دست یافته است. لطفاً محاسبه کنید که نرخ بیکاری در منطقه زندگی آقای محمدی چقدر است؟

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیر فعال (نفر)	جمعیت شاغل منطقه (نفر)
۱,۸۶۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰

Type equation here.

$$\text{جمعیت غیر فعال} + \text{جمعیت زیر ۱۵ سال} - \text{جمعیت کل} = ۱,۲۵۰,۰۰۰ - (۳۶۰,۰۰۰ + ۲۵۰,۰۰۰)$$

۶۱۰,۰۰۰

$$\text{جمعیت شاغل} - \text{جمعیت فعال} = \text{جمعیت بیکار}$$

$$\text{جمعیت بیکار} \Rightarrow ۱,۲۵۰,۰۰۰ - ۱,۰۰۰,۰۰۰ = ۲۵۰,۰۰۰$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار ۱۵ ساله و بیشتر}}{\text{جمعیت فعال ۱۵ ساله و بیشتر}} \times ۱۰۰ \Rightarrow \frac{250,000}{1,250,000} \times 100 = \%20$$

– نرخ بیکاری در کشور چگونه محاسبه می‌شود و چرا معمولاً نرخ بیکاری اعلام شده، از آنچه ما تصور می‌کنیم، کمتر است؟

کسانی را که از جست و جوی شغل دلسرد شده اند بیکار محسوب نمی‌شوند. همه کسانی که به صورت پاره وقت مشغول به کارند شاغل به حساب می‌آورند در حالی که آن‌ها در جست و جوی شغل تمام وقت هستند و خود را شاغل نمی‌دانند. همه کسانی را که در غیر از زمینه تخصصی شان مشغول به کار و فعالیت باشد شاغل محسوب می‌کنند. برخی افراد به دلایلی مانند اشتغال در بخش غیر رسمی یا به امید بهره مندی از بیمه بیکاری و ... با ماموران آمارگیری صادقانه درباره شغل خود برخورد نمی‌کنند.

– از نظر شما مهم‌ترین راهکار برای مقابله با بیکاری و فقر چیست؟

دولت موظف به اجرای سیاست فقرزدایی و برقراری عدالت است که می‌تواند از طریق حمایت از شرکت‌های تولیدی و مبارزه با فساد، با فقر و بیکاری باشد. مردم نیز از طریق ایجاد نهادهای توانمندسازی، خیریه و کمک‌های مردمی و نیز تاسیس صندوق‌های قرض الحسنه و فعالیت‌های جهادی از یکدیگر در برابر خطر فقر و نابودی محافظت کنند.

فصل سوم

جواب فعالیت های درس نهم
(تورم و کاهش قدرت خرید)

ویژگی‌های مثبت و منفی هر دو روش (افزایش عرضه و افزایش واردات) را بررسی کنید و به کلاس ارائه دهید.

ویژگی مثبت افزایش عرضه: افزایش ظرفیت‌های تولید زمان بر است، اما به طور اصولی و ریشه‌ای مشکل مازاد تقاضا بر عرضه و به تبع آن تورم را حل می‌کند.

ویژگی منفی افزایش عرضه: اگر بی‌رویه انجام شود، در نهایت باعث رکود اقتصادی، کاهش تولید و در نتیجه بیکاری را بوجود می‌آورد.

ویژگی‌های مثبت افزایش واردات: در کوتاه مدت تا وقتی که تولیدکنندگان از همه ظرفیت‌های خود برای تولید کالا و عرضه آن به بازار اقدام کنند می‌شود استفاده کرد، اگر هدفمند و با مدیریت صحیح انجام شود، تولیدکنندگان داخلی به منظور رقابت با تولیدکنندگان خارجی به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار می‌شوند.

ویژگی منفی افزایش واردات: اگر کالاهای وارداتی که مشابه آن‌ها در داخل تولید می‌شوند افزایش یابد، باعث می‌شود که کالاهای تولید داخل به فروش نرفته و تولیدکنندگان داخلی انگیزه‌ای برای تولید نداشته باشند در نتیجه تولید خود را کاهش و یا دچار ورشکستگی می‌شوند و افراد زیادی شغل خود را از دست می‌دهند.

فعالیت فردی در کلاس صفحه ۱۰۳

گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم به اشتباه انتظار دارند که سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد و به عبارتی دیگر، کالاها ارزان‌تر شده باشد؛ با توجه به معنای تورم (افزایش سطح عمومی قیمت‌ها)، چرا مردم چنین اشتباهی را مرتکب می‌شوند؟

گاهی افراد با شنیدن کاهش نرخ تورم به اشتباه انتظار دارند که سطح عمومی قیمت‌ها کاهش یابد و به عبارتی دیگر، کالاها ارزان‌تر شده باشد؛ در حالی که کاهش تورم به معنای کاهش شتاب افزایش قیمت‌هاست و قیمت‌ها همچنان با شتابی کمتر از قبل، افزایش خواهد داشت.

برای تفکر و تمرین صفحه ۱۰۳

1- هرچند تورم در کل، برای اقتصاد کشور زیان‌بار است، اما برای برخی نیز سودرسان است. در هر یک از موارد زیر مشخص کنید که فرد توصیف شده، از تورم زیان می‌بیند یا سود می‌برد؟ دلایل خود را توضیح دهید.

○ بازنشسته‌ای با یک حقوق ثابت بازنشستگی در طول دوره تورم.

زیان می‌بیند، زیرا قدرت خرید برای او که حقوق ثابت دارد کاهش می‌یابد.

○ - خریدار یک واحد ساختمانی که آن واحد ساختمانی را یک سال پیش از اتمام و تحویل، خریداری کرده است و بعد از تحویل، به خاطر تورم، افزایش در قیمت ساختمان روی داده است.

سود می‌بیند، زیرا پول خود را قبل از تورم به کالایی ارزشمند تبدیل کرده که تغییرات قیمت و تورم روی ارزش و قیمت آن تأثیر مستقیم دارد.

○ - مغازه‌داری که مجبور است قیمت محصولاتش را بعد از تغییرات قیمت، به روزرسانی کند.

اگر مقدار تقاضا تغییر نکند، در صورتی که بروزرسانی قیمت درست به اندازه افزایش هزینه‌هایش باشد، سود یا زیان تغییر نمی‌کند، اما اگر تقاضای محصولاتش کم شود و یا قیمت را به اندازه افزایش هزینه‌ها بالا نبرد ضرر می‌کند و اگر قیمت بیش از افزایش هزینه‌ها بالا رود با فرض ثبات تقاضا سود می‌کند.

۲- فرض کنید تورم امسال معادل ۲۳ درصد بوده است. شرکت تولیدی ایران سبز (شرکتی که آقای محمدی مدیرعامل آن است) نیز همچون سایر شرکت‌ها تحت تأثیر این نرخ تورم قرار گرفته است و هزینه عوامل تولید این شرکت به میزان ۲۳ درصد افزایش یافته است. شرکت تصمیم می‌گیرد برای جلوگیری از ضرر بیشتر، قیمت هر دو محصولش (کود زیستی و سم زیستی) را افزایش دهد. به نظر شما آیا با وجود تورم عمومی و افزایش قیمت این دو محصول، تقاضای آن‌ها کاهش می‌یابد؟

با فرض ثبات سایر عوامل نظیر انتظارات تورمی و اگر قدرت خرید کم شود و قیمت محصول افزایش یابد مقدار تقاضا کاهش پیدا می‌کند.

اگر تقاضا هیچ تغییری نکند، درباره سود شرکت چه فکر می‌کنید؟

بر فرض ثابت ماندن مقدار تقاضا سود به هزینه عوامل و قیمت فروش بستگی دارد هزینه عوامل افزایش داشته اگر قیمت به همین اندازه افزایش یابد سود تغییری نمی‌کند.

آیا می‌توان گفت افزایش می‌یابد؟

اگر قیمت بیشتر از هزینه عوامل افزایش یابد سود افزایش نی‌یابد.

تحلیل کنید که اگر سود شرکت افزایش یابد، آیا واقعا حال شرکت بهتر می‌شود؟ (یعنی با این فرض آیا قدرت خرید شرکت افزایش می‌یابد) چرا؟

خیر، زیرا در روند تولید و با افزایش قیمت، شرکت باید مواد اولیه تولید را با قیمت بیشتر خریداری کند یعنی قدرت خرید شرکت کاهش می‌یابد.

○ بر اساس آنچه درباره شیوه محاسبه نرخ تورم آموختید، میان تورم و کاهش قدرت خرید پول چه رابطه‌ای است؟

رابطه معکوس؛ زیرا با افزایش تورم، قدرت خرید پول کاهش می‌یابد و برعکس با کاهش نرخ تورم، قدرت خرید پول افزایش می‌یابد.

○ چرا معمولاً بین نرخ تورمی که سازمان‌های رسمی اعلام می‌کنند و آنچه ما احساس می‌کنیم، تفاوت وجود دارد؟

احتمالاً تصور ما به این جهت ایجاد شده که به کالاهایی که به صورت روزانه مصرف می‌کنیم توجه داریم در حالی که تورم یا شاخص کلان و با محاسبه قیمت همه کالاهای مصرفی افراد (سبد کالا) جامعه به دست می‌آید. حتی کالاهایی که ممکن است مردم هر چند سال یکبار مصرف کنند.

○ اگر به جای دولت بودید، چه راهکارهایی برای مبارزه با تورم، ارائه می‌دادید؟

الف) دولت به دو روش می‌تواند عرضه را افزایش دهد تا تورم کاهش یابد؛

- افزایش ظرفیت‌های تولیدی

- افزایش واردات و تنظیم بازار

ب) با کنترل نقدینگی، تورم را مهار کند و با فروش اوراق مشارکت به مردم است که از طریق بانک مرکزی با اعمال سیاست انقباضی پول، ممکن است

فصل سوم

جواب فعالیت های درس دهم

(تورم و کاهش قدرت خرید)

از نظر شما مهم‌ترین راه‌های مقابله با تحریم‌های اقتصادی و زمینه سازی برای رونق کسب و کارهای اقتصادی کشور چیست؟

حمایت از کار و سرمایه ایرانی، اشتغال و... توجه زیاد به نو آوری، خلاقیت و ضرورت ارتقای بهره وری، تشویق سرمایه گذاری های داخلی و خارجی، اصلاح الگوی مصرف، توجه بیشتر به شرکت های دانش بنیان، ثبات قوانین و آسان سازی شرایط کسب و کار، مبارزه با فساد های اقتصادی و رانت خواری و... می تواند زمینه ساز کسب و کار و رونق آن و به عنوان بهترین راه برای مقابله با تحریم های اقتصادی باشد.

فصل چهارم

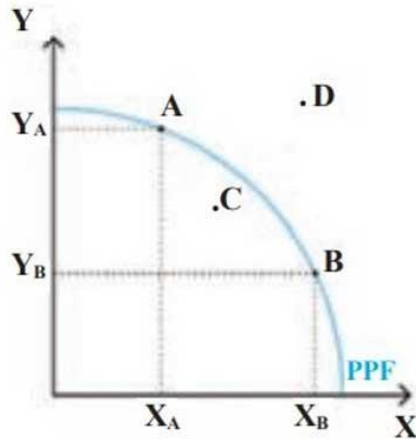
جواب فعالیت های درس یازدهم

(رشد و پیشرفت اقتصادی)

در درس چهارم با مفهوم کارایی آشنا شدیم و در این درس درباره رشد سخن گفتیم. تفاوت بین دستیابی به کارایی و رشد اقتصادی را با کمک نمودار توضیح دهید.

منحنی امکانات تولید

آنچه در منحنی امکانات تولید مطرح است، بحث کارایی است. کارایی هم منابع تخصیص بهینه بین تولید کالاها انجام شده است. تمام نقاط روی منحنی امکانات تولید، بیانگر وضع کارآمد تولید هستند؛ منحنی امکانات، تنها نقاط کارآمد را منعکس می کند. وقتی می توانیم به رشد اقتصادی دست یابیم که منابع و امکانات تولید (سرمایه فیزیکی، سرمایه انسانی، منابع طبیعی و نیروی کار) افزایش یابند. دو کالا بیشتر می توانیم تولید کنیم و این باعث می شود که منحنی امکانات تولید به سمت راست روی نقطه " D " انتقال یابد. در این صورت رشد اقتصادی صورت می گیرد.

تولید خالص و ناخالص!

شاید برای شما این پرسش به وجود آمده باشد که واژه ناخالص در عبارت تولید ناخالص داخلی، چیست و تفاوتش با خالص در کجاست؟ در این باره تحقیق کنید.

در واقع به مجموع ارزش پولی کالاهای تولید شده نهایی و همچنین خدمات ارائه شده در طی یک دوره معین (معمولاً یک ساله) در داخل مرزهای یک کشور، تولید ناخالص می‌گویند. چرا تولید ناخالص؟ به دلیل این که تولید ناخالص داخلی همراه با استهلاک است. با کسر کردن استهلاک کالاها و دارایی‌های سرمایه‌ای از تولید ناخالص، تولید خالص به دست آید. (تفاوتشان در هزینه استهلاک است.)

تولید خالص داخلی

=

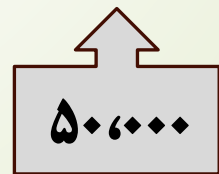
هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی

استهلاک ← بخشی از سرمایه‌های هر کشور از قبیل ماشین آلات، ساختمان‌ها، راه‌ها و نظایر آن، که در فعالیت‌های تولیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد، به مرور زمان فرسوده می‌شود و از بین می‌رود.

در کشوری با ده میلیون نفر جمعیت، در آمد ملی معادل ۵۰،۰۰۰ میلیارد ریال است. اگر فرض کنیم که توزیع در آمد در این کشور دقیقا مطابق با درصدهای مشخص شده در جدول بالا است، سهم هر دهک از در آمد ملی را تعیین کنید.

جدول وضعیت توزیع در آمد در ایران در سال ۱۳۹۱

سهم دهک اول	۲/۷ درصد	$50,000 \times 2/7 = 1350$
سهم دهک دوم	۴ درصد	$50,000 \times 4 = 2000$
سهم دهک سوم	۵ درصد	$50,000 \times 5 = 2500$
سهم دهک چهارم	۶ درصد	$50,000 \times 6 = 3000$
سهم دهک پنجم	۷/۲ درصد	$50,000 \times 7/2 = 3600$
سهم دهک ششم	۸/۴ درصد	$50,000 \times 8/4 = 4200$
سهم دهک هفتم	۱۰ درصد	$50,000 \times 10 = 5000$
سهم دهک هشتم	۱۲ درصد	$50,000 \times 12 = 6000$
سهم دهک نهم	۱۵/۷ درصد	$50,000 \times 15/7 = 7850$
سهم دهک دهم	۲۹ درصد	$50,000 \times 29 = 14500$
۱۰۰ درصد در آمد ملی	۱۰۰ درصد در آمد ملی	

۱- فرض کنید کل اقتصاد کشور ما از دو شرکت تولیدی بزرگ تشکیل شده باشد. مجموع ارزش تولیدات سال جاری شرکت اول برابر با یک میلیارد تومان و مجموع ارزش تولیدات سال جاری شرکت دوم، برابر با ۵۰۰ میلیون تومان است. با توجه به این دو فرض به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- تولید ناخالص داخلی اسمی کشور، برای سال جاری چقدر است؟

$$۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

- اگر سهم هر کدام از شرکت‌ها در تولید ناخالص داخلی ثابت و مطابق با نسبت تولیدات آن‌ها برای سال جاری باشد و نیز اگر اقتصاد کشور از سال قبل تا امسال ده درصد رشد داشته باشد، ارزش اسمی تولیدات هر دو شرکت را برای سال قبل، محاسبه کنید.

شرکت اول

$$\frac{10}{100} = \frac{1,000,000,000 - X}{X}$$

$$۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۱۰۰ X = ۱۰ X$$

$$۱۱۰ X = ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$X = \frac{100,000,000,000}{110}$$

$$X = ۹۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

شرکت دوم

$$\frac{10}{100} = \frac{500,000,000 - X}{X}$$

$$X = ۱۰ X - ۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$۱۱۰ X = ۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

$$X = \frac{50,000,000,000}{110}$$

$$X = ۴۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰$$

۲- کدام یک از موارد زیر صرفاً نشان‌دهنده رشد اقتصادی است و کدام یک، نشان‌دهنده پیشرفت اقتصادی کشور است؟

- افزایش درآمد هر یک از کارکنان و کارگران شرکت‌ها → **رشد**
- نزدیک شدن سهم دهک اول از کل درآمد کشور به سهم دهک ده → **پیشرفت**
- افزایش درآمد خریداران کالاها و محصولات تولید شده → **رشد**
- افزایش میانگین سال‌های تحصیلی کارمندان شرکت‌ها → **پیشرفت**

تحلیل کنید صفحه ۱۲۸

○ چه تفاوتی بین رشد و توسعه و پیشرفت وجود دارد و برای هر کدام چه شاخص‌هایی وجود دارد؟

رشد: صرفاً به معنای افزایش تولید است بنابراین مفهوم کمی است. اگر در جامعه‌ای میزان واقعی تولید در دوره‌ای معین نسبت به دوره قبل افزایش یابد، می‌گوییم در آن جامعه رشد صورت گرفته است.

توسعه: در کنار افزایش تولید بر تغییر و تحولات کیفی دیگری نیز دلالت دارد. بنابراین مفهومی کمی - کیفی است. دستیابی به توسعه، علاوه بر رشد اقتصادی، مستلزم دستیابی به برخی شاخص‌های دیگر و بهبود وضعیت مردم در مواردی مانند بهداشت و سلامت، امید به زندگی، برخورداری از امکانات آموزشی، مشارکت مؤثر در فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی، سطح تحصیلات، دسترسی به آب سالم، کاهش نرخ مرگ و میر نوزادان، بهبود توزیع درآمد و کاهش فقر است.

پیشرفت: در مفهوم پیشرفت، الگوی واحدی برای همه کشورها توصیه نمی‌شود. موفقیت‌های گوناگون مثل وضعیت تاریخی، جغرافیای سیاسی، طبیعی، انسانی و در نهایت زمانی و مکانی شاخص‌های پیشرفت را تعیین می‌کند.

○ از نظر شما چه رابطه‌ای میان پیشرفت اقتصادی یک کسب و کار و پیشرفت اقتصاد ملی وجود دارد؟
پیشرفت اقتصادی یک کسب و کار به معنای تولید با کیفیت محصول و قیمت مناسب آن است که می‌تواند منجر به افزایش تقاضای مصرف‌کنندگان شود و به دنبال آن اشتغال نیروی کار نیز افزایش می‌یابد در نتیجه درآمد داخلی افزایش، سطح رفاه جامعه بالا می‌رود بهبود فضای کسب و کار رشد علم و فناوری، عدالت اقتصادی و ... منجر به **پیشرفت اقتصادی ملی** خواهد شد.

فصل چهارم اقتصاد در خانواده

دخل حفظ خرج

فصل چهارم

جواب فعالیت های درس دوازدهم

(بودجه بندی)

نمونه‌های درآمد و مخارج افراد زیر را بخوانید و بررسی کنید که آیا این افراد با این روند بودجه می‌توانند تا پایان سال ادامه دهند یا خیر؟ در پایان بررسی، به سؤالات پاسخ دهید.

نمونه اول

خانم رضایی معلم است. او به صورت سالیانه درآمدی در حدود ۳۵ میلیون تومان کسب می‌کند و مخارج سالیانه وی به شرح زیر است. آیا خانم رضایی بیشتر از درآمد خود خرج می‌کند؟ چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۶/۵
خدمات رفاهی	۳
قبوض	۱/۵
غذا	۲/۲۵
حمل و نقل	۵/۵۰
بیمه	۱/۵۶
بنزین	۰/۷۷
امور خیریه	۰/۸۰
پوشاک	۰/۵۵
بازپرداخت وام	۴/۵۰
تفریحات	۲
خدمات منزل	۱/۵
سایر	۱/۶۶

مجموع هزینه‌ها $\rightarrow ۶/۶ + ۳ + ۱/۵ + ۲/۲۵ + ۵/۵۰ + ۱/۵۶ + ۰/۷۷ + ۰/۸۰ + ۰/۵۵ + ۴/۵۰ + ۲ + ۱/۵ + ۱/۶۶ = ۳۲/۰۹$

۳۵ میلیون درآمد خانم رضایی

$$۳۵ - ۳۲/۰۹ = ۲/۹۱$$

با توجه به ارقام به دست آمده مشخص است که میزان مخارج سالیانه خانم رضایی کم تر از میزان درآمد سالیانه‌اش می باشد

حاج محمود کارمند بازنشسته است. درآمد سالیانه او ۲۵ میلیون تومان است و مخارج او نیز به شرح زیر است. آیا او بیشتر از درآمد خود خرج می کند؟ به چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۷/۲۵
خدمات رفاهی	۲/۴۰
قبوض	۱/۷۵
غذا	۲/۰۷
حمل و نقل	۳/۶۵
بیمه	۱/۴۸
بنزین	۰/۸۸
امور خیریه	۰/۸۹
پوشاک	۱/۱۵
بازپرداخت وام	۳/۰۷
تفریحات	۱/۵۰
خدمات منزل	۱/۲۵
سایر	۱/۸۵

۲۹/۱۹

مجموع مخارج ۲۹،۱۹

درآمد سالیانه ۲۵ میلیون تومان

$$۲۵ - ۲۹/۱۹ = - ۴/۱۹$$

با توجه به ارقام به دست آمده مشخص است که میزان مخارج سالیانه حاج محمود بیشتر از میزان درآمد سالیانه اش می باشد..

نمونه سوم

محمدحسن دانشجو است. البته به صورت پاره وقت هم مشغول به کار است. درآمد سالیانه او ۳۷ میلیون تومان است و مخارج او نیز به شرح زیر است. آیا او بیشتر از درآمد خود خرج می کند؟ به چه میزان؟

نوع خرج	مقدار به میلیون تومان
اجاره خانه	۵/۷۵
خدمات رفاهی	۲/۸۵
قبوض	۲/۲۵
غذا	۳/۷۵
حمل و نقل	۱/۲۵
بیمه	۲/۲۰
بنزین	۰/۴۷
امور خیریه	۰/۲۰
پوشاک	۱/۸۵
بازپرداخت وام	۶/۰۷
تفریحات	۱/۶۵
خدمات منزل	۰/۷۵
سایر	۱/۵۰

۳۰/۵۴

مجموع مخارج ← ۳۰/۵۴

درآمد ← ۳۷ میلیون تومان

$$۳۷ - ۳۰/۵۴ = ۶/۴۶$$

با توجه به ارقام به دست آمده مشخص است که میزان مخارج سالیانه محمد حسین کمتر از میزان درآمد سالیانه اش می باشد.

با توجه به نمونه‌های بالا به سؤالات زیر پاسخ دهید:

○ کدام یک از این افراد بیشترین پس‌انداز را در آخر هر ماه دارند؟ **محمد حسین**

فرض کنید که خودروی هر یک از این افراد نیاز به تعمیر دارد که هزینه آن هفت میلیون تومان است. برای این خرید چه تغییراتی در بودجه هر فردی باید ایجاد شود؟

افراد باید سعی کنند در سایر هزینه‌های خود صرفه جویی کنند و هزینه‌های خود را کاهش دهند یا منابع جدیدی برای افزایش درآمد خود پیدا کنند.

○ در صورتی که فرد موردنظر برای تعمیر خودرو پس‌انداز خود را به میزان ۱/۷۵ میلیون تومان در هر ماه افزایش دهد، با این تغییر چه چیزی را از دست می‌دهد و چه چیزی به دست می‌آورد؟ (هزینه فرصت تعمیر خودرو چیست؟)

باید علاوه بر پس‌انداز حتی از میزان هزینه مربوط به تفریحات نیز کاسته شود تا بتواند هزینه تعمیر خودرو را تأمین کند.

○ چه پیشنهادهایی برای مدیریت بهتر مخارج هر یک از این افراد دارید؟

تا حد امکان مخارج خود را کاهش دهد و دنبال افزایش درآمدها و پس‌انداز بیشتر باشد..

○ کدام یک از این افراد بیشترین خرج را از بودجه خود دارند؟ **خانم رضایی**

○ در صورتی که خانم رضایی تصمیم بگیرد که به یک سفر که پنج میلیون تومان هزینه دارد برود، وی چه چیزهایی را باید در نظر بگیرد؟

خانم رضایی با توجه به جدول مخارج و درآمدها باید بدانند علاوه بر هزینه تفریحات، مواردی مثل پس‌انداز باید صرف مخارج مسافرت شود و مواردی مثل سایر هزینه‌ها باید کاهش یابد و با توجه به مخارج زیاد وی بهتر این است که رفتن به این سفر را لغو کنند.

تحلیل کنید صفحه ۱۳۹

چگونه می توان با ثبت درآمد و مخارج، برنامه مالی منظمی را برای زندگی شخصی و خانوادگی طراحی کرد؟

۱- از هر منبعی که درآمدی به دست آورید، آن در آمد ماهیانه مشخص و نوشته شود.

۲- هزینه های متغیر و ثابت خود را به صورت ماهیانه فهرست کنید.

۳- مجموع درآمدها و هزینه های خود را ماهیانه با یکدیگر مقایسه کنید.

۴- اگر هزینه ها بیشتر از درآمد بود، مخارج غیر ضروری را کم کنید.

فصل چهارم

جواب فعالیت های درس سیزدهم

(تصمیم گیری در مخارج)

فعالیت فردی در کلاس صفحه ۱۴۵

فرض کنید که باید یک یخچال بخرید و دو گزینه هم پیش رو دارید. لطفاً جدول قبل را برای انتخاب درست پر کنید و بگویید به چه نتیجه‌ای رسیدید.

خرید مقایسه‌ای					
	۲۹۰ لیتر	گنجایش		۳۰۰ لیتر	گنجایش
	A	مصرف انرژی		B	مصرف انرژی
	۱۸۵ سانتی‌متر	ارتفاع		۱۸۰ سانتی‌متر	ارتفاع
	ندارد	برفک		ندارد	برفک
	کره	ساخت		ایران	ساخت

گزینه‌های موجود در بازار	معیار ۱: گنجایش	معیار ۲: مصرف انرژی	معیار ۳: ارتفاع	معیار ۴: برفک	معیار ۵: کشور سازنده
گزینه ۱: یخچال الف	۳۰۰ لیتر	B	۱۸۰ سانتی متر	ندارد	ایران
گزینه ۲: یخچال ب	۲۹۰ لیتر	A	۱۸۵ سانتی متر	ندارد	کره

معیارها	گنجایش	مصرف انرژی	تامین قطعات	قیمت	زیبایی ظاهری	مشخصات فنی	خدمات پس از فروش	کشور سازنده
گزینه اول: الف	*		*	*	*	*	*	ایرانی
گزینه دوم: ب		*			*	*		کره‌ای
خروجی مقایسه	یخچال الف گنجایش بیشتر	یخچال ب از الف بهتر	یخچال الف	یخچال الف	تقریباً یکسان	تقریباً یکسان	یخچال الف	یخچال ایرانی - خارجی

با توجه به مقایسه بین معیارها گزینه دوم به دلیل مصرف انرژی کمتر انتخاب می‌شود و البته می‌توان گفت سایر ویژگی‌هایی که به عنوان معیار نوشته نشده تقریباً شرایط مشابهی دارد.

با داشتن معیارهایی برای خرید هوشمندانه، چگونه می‌توانید برنامه خرید خود را با برنامه مخارج خود، انطباق دهید؟

داشتن معیارهایی برای خرید هوشمندانه باعث می‌شود تا :

اولاً مشکل و مسئله ما به خوبی روشن شود و معلوم شود تا دقیقاً به چه چیزی نیاز داریم ، بنابراین از خریدهای غیرضروری و از روی هوس یا تمایل جلوگیری می‌شود.

دوماً به طور دقیق مشخص می‌کنیم که به چه میزان می‌خواهیم هزینه کنیم ، بنابراین از خریدهای خارج از توان مالی و برنامه مخارج ما جلوگیری می‌شود. تعیین اینکه چه گزینه‌هایی در محدوده پولی و توان مالی ما وجود دارد ما را با انتخاب‌های جدیدتر و مقرون به صرفه‌تر آشنا می‌کند و شرایط خرید مقایسه‌ای را فراهم می‌کند.

در نتیجه این اقدامات عملاً می‌توانیم برنامه خرید خود را با برنامه مخارج خود ، منطبق کنیم

فصل چهارم

جواب فعالیت های درس چهاردهم

(پس انداز و سرمایه گذاری)

نوشته‌های زیر را بخوانید و ببینید آیا این افراد می‌توانند به اهدافشان برسند؟ این اهداف کوتاه مدت (تا دو ماه برای دستیابی)، میان‌مدت (از دو ماه تا سه سال برای دستیابی)، یا بلندمدت (بیش از سه سال برای دستیابی) هستند. اگر هر کدام از آن‌ها نتوانستند به اهدافشان برسند، چه پیشنهادی برای آن‌ها دارید.

۱- امیر برای درس ریاضی پایه ششم تدریس خصوصی دارد و هفته‌ای ۳۶ هزار تومان درآمد کسب می‌کند. از سه سال گذشته، او یک دستبند در یک مغازه طلافروشی دیده است که دوست دارد برای تولد ۴۰ سالگی مادرش آن را بخرد. آن دستبند واقعا زیبا است و قیمتش دو میلیون تومان است. اگر امیر هفته‌ای ۱۵ هزار تومان برای خرید دو چرخه کنار بگذارد و هفته‌ای ۸ هزار تومان هم برای خودش خرج کند، چقدر طول می‌کشد تا او به میزان کافی برای دستبند پس‌انداز کند؟ آیا این هدف کوتاه مدت، میان‌مدت یا بلندمدت است؟ دلیل را توضیح دهید. اگر او نتوانست طبق برنامه به میزان کافی پول پس‌انداز کند، راه‌هایی را که او می‌توانست به هدفش برسد، پیشنهاد دهید.

$$15000 + 8000 = 23000 \text{ مجموع}$$

هزینه‌ها

$$36000 - 23000 = 13000$$

$$2,000,000 \div 13,000 = 154 \text{ هفته}$$

$$13000 \div 4 = 38 \text{ ماه}$$

$$38 \div 12 = 3/16 \text{ سال}$$

با توجه به این که مبلغ پس‌انداز برای رسیدن به هدف بیش از سه سال طول می‌کشد، یک هدف بلندمدت خواهد بود. امیر می‌تواند از میزان مخارج هفتگی خود کم کند تا بتواند در مدت زمان کمتری به هدف خود برسد.

۲- لادن هر پنجشنبه از نگهداری بچه همسایه‌شان ۱۷ هزار تومان به دست می‌آورد. او همچنین هر هفته بابت کارهایی که در خانه به مادر کمک می‌کند، ۱۰ هزار تومان می‌گیرد. والدین او قانونی دارند که او باید نیمی از درآمدش را در حساب سپرده‌ای پس‌انداز کند تا در آینده بتواند با آن برای خود کسب و کاری راه بیندازد. ضمناً آن‌ها نیز معادل همان مبلغ را در حساب سپرده واریز می‌کنند. لادن در تیم پینگ‌پونگ مدرسه بازی می‌کند. او هفته گذشته یک راکت عالی در مغازه‌ای دید که خیلی دوست دارد آن را بخرد تا بتواند بهتر بازی کند؛ اما قیمتش ۱۷۵ هزار تومان است. اگر لادن به واریز مقرریش در حساب سپرده ادامه دهد، چه مدت طول می‌کشد که او برای خرید راکت به اندازه کافی پول پس‌انداز کند؟ آیا این هدف کوتاه مدت خواهد بود یا میان‌مدت یا بلندمدت؟ اگر او بر اساس برنامه فعلی نتواند به اندازه کافی پول پس‌انداز کند، چه پیشنهادی برای او دارید؟

درآمد هفتگی لادن $17 + 10 = 27$

مبلغی که هر هفته در حساب سپرده‌های پس‌انداز واریز میکند $27 \div 2 = 13/5$

تعداد هفته‌هایی که باید پس‌انداز کند تا پول راکت جمع شود. $175 \div 13/5 = 13/5$

ماه $13 \div 4 = 3$

هدف میان‌مدت است که محق شدن این هدف ۳ ماه یا ۱۳ هفته طول می‌کشد، لادن می‌تواند به طور موقت پس‌انداز در بانک را کاهش دهد یا میزان درآمدش را با کار بیشتر افزایش دهد.

۳- دارا شنبه‌ها، دوشنبه‌ها و چهارشنبه‌ها به صورت پاره‌وقت در محل کار پدرش کار می‌کند و ۷۵ هزار تومان در هفته به دست می‌آورد. او هر هفته ۲۰ هزار تومان در سپرده بانکی‌اش پس‌انداز می‌کند و هفته‌ای پنج هزار تومان هم به خیریه می‌دهد و هفته‌ای ۸ هزار تومان برای خرید خوراکی و سرگرمی خرج می‌کند. اخیراً دارا به والیبال علاقه‌مند شده است. کلاس والیبال در یک بوستان محلی ۳۰۰ هزار تومان هزینه دارد و از شش هفته آینده شروع می‌شود. آیا این یک هدف کوتاه مدت، میان مدت یا بلندمدت است؟ اگر دارا به خرج کردن و پس‌انداز کردن معمولش ادامه بدهد، آیا خواهد توانست پول کافی پس‌انداز کند تا بتواند در کلاس ثبت نام کند؟ توضیح دهید. چرا؟ اگر نمی‌تواند، چه چیزی را نمی‌تواند تغییر بدهد؟

پس انداز و هزینه هفتگی $20 + 5 + 8 = 33$

مازاد درآمد هفتگی $75 - 33 = 42$

در مدت ۷ هفته می‌تواند ۳۰۰ هزار تومان را تهیه کند $300 \div 42 = 7$

هدف کوتاه مدت تقریباً هفت هفته طول می‌کشد تا بتواند ۳۰۰ هزار تومان پول برای ثبت نام کلاس فراهم کند. پس نمی‌تواند در کلاس والیبال ثبت نام کند. یعنی با توجه به هزینه‌ها نمی‌تواند این پول را ظرف مدت ۶ هفته تأمین کند. البته در صورت کاهش مخارج دیگر در طول ۶ هفته، ثبت نام کلاس والیبال را تأمین کند. دارا درآمد ثابتی دارد که نمی‌تواند در آن تغییری ایجاد کند ولی هزینه‌هایش را می‌تواند کم تر کند.

فعالیت فردی در کلاس صفحه ۱۵۹

در هر یک از موقعیت‌های زیر بهترین راه سرمایه‌گذاری پس‌انداز را پیشنهاد دهید:

۱- صابر ۱۰۰ هزار تومان پول دارد و می‌خواهد هر موقع که خواست بتواند بدون جریمه پولش را دریافت کند.

سپرده گذاری کوتاه مدت در بانک

۲- احمد ۱۵ ساله است و می‌خواهد دو میلیون تومان را که در طول سال جمع کرده است، برای سال‌های بعد پس‌انداز کند.

سپرده گذاری بلند مدت یا خرید سهام

۳- زینب دوست دارد یک دوچرخه بخرد، اما لازم است برای آنکه پولش جمع شود لااقل دو سال پول‌هایش را پس‌انداز کند، اما اقتصاد درگیر تورم بالایی است.

سپرده گذاری بلند مدت با خرید اوراق مشارکت، خرید طلا هم برای جلوگیری از کاهش ارزش دارایی مناسب است.

۴- عارفه یک میلیون تومان دارد که برای مدتی به آن نیاز ندارد. او اعتقاد دارد نرخ سود در سال آینده کاهش می‌یابد.

سپرده گذاری بلندمدت. خرید اوراق مشارکت یا خرید طلا

۵- ناصر دو میلیون تومان پس‌انداز دارد. او تا پنج سال دیگر به پولش نیاز دارد اما می‌خواهد بیشترین سود ممکن را ببرد.

سپرده گذاری بلندمدت، خرید سهام. اوراق مشارکت یا خرید طلا

○ چگونه می‌توان با تعیین هدف و برنامه پس‌انداز، بهترین روش را برای سرمایه‌گذاری انتخاب کرد؟

هر فردی برای موفقیت در پس‌انداز، باید اهدافش را تعیین کند تا بتواند چیزهایی را که برای او اهمیت بیشتری دارد در اولویت قرار دهد، بعضی از اهداف به سرعت قابل دستیابی اند ولی بعضی از اهداف زمان طولانی تری نیاز دارند. اهداف پس‌انداز بر مبنای اولویت زمانی رسیدن به آن‌ها در دوره‌های کوتاه مدت (کمتر از دو ماه)، میان مدت (از ۲ ماه تا ۳ سال) و بلند مدت (۳ سال بیشتر) تعیین می‌شوند، و بر اساس نوع هدف، روش سرمایه‌گذاری انتخاب می‌شود.

پایان

